

RESURRECTION: CONVERSATION WITH CONSCIENCE

JABBOROVA

Jabborova Zeboxon,

Student

Abstract: This article analyzes human conscience, spiritual awakening, and moral issues based on Leo Tolstoy's "Resurrection." The work illuminates a person's dialogue with their conscience through the mental anguish and inner purification process of the main character, Nehludov. Also, in Tolstoy's work, the artistic expression of the themes of social injustice, the search for good and truth is shown. The article deeply analyzes the philosophical and spiritual significance of the work.

Keywords: Leo Tolstoy, Resurrection, conscience, spirituality, justice, philosophy, spiritual awakening.

Tirilish: Vijdon bilan suhbat Jabborova

Jabborova Zeboxon,

ToshDO‘TAU talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada Lev Tolstoyning “Tirilish” asari asosida inson vijdoni, ma’naviy uyg‘onish va axloqiy masalalar tahlil qilinadi. Asarda bosh qahramon Nehludovning ruhiy iztiroblari va ichki poklanish jarayoni orqali insonning o‘z vijdoni bilan muloqoti yoritiladi. Shuningdek, Tolstoy ijodida ijtimoiy adolatsizlik, ezgulik va haqiqatni izlash mavzularining badiiy ifodasi ko‘rsatib o‘tiladi. Maqolada asarning falsafiy va ma’naviy ahamiyati chuqur tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: Lev Tolstoy, Tirilish, vijdon, ma’naviyat, adolat, falsafa, ruhiy uyg‘onish.

Kirish:

Rus adabiyotining buyuk siymosi Lev Nikolayevich Tolstoy insoniyat ma’naviyati, vijdon va ruhiy uyg‘onish masalalariga chuqur yondashgan ijodkor sifatida tanilgan. Uning “Tirilish” romani inson ruhining murakkab qatlamlarini, insoniy vijdon bilan kechadigan og‘riqli suhbatni, ma’naviy qayta tug‘ilish

jarayonini butun badiiy qudrati bilan yoritib beradi. Asar XIX asr oxiri — XX asr boshidagi Rossiya hayotining ijtimoiy, axloqiy va siyosiy ziddiyatlarini o'zida mujassam etgan ulkan falsafiy epopeya sifatida qadrlanadi. Tolstoy bu asar orqali o'quvchini insoniylikning mohiyati, hayotning ma'nosi va vijdonning qudrati haqida chuqur mushohadaga chorlaydi. Roman markazida Dmitriy Ivanovich Nehludov nomli kishi taqdiri turadi. U ilgari beparvolik bilan sodir etgan xatosi — kambag'al va bechorahol qiz Katyusha Maslovani yo'ldan urganini eslab, butun hayotining ma'nosini qayta ko'ra boshlaydi. Katyusha taqdiri sud, qamoq va jamiyatdagi adolatsizliklar orqali inson sha'ni va qadr-qimmatining qay darajada oyoq osti qilinganini ko'rsatadi. Aynan shu paytda Nehludov vijdonining tovushini eshitadi. U bu tovushni avval sukut, so'ng azob, keyin esa najot sifatida qabul qiladi. Tolstoy Nehludov timsolida inson ruhining eng chuqur kechinmalarini, xato va kechirim, jinoyat va poklanish o'rtasidagi murakkab jarayonni mahorat bilan tasvirlaydi.

Har bir sahnada muallif o'quvchini vijdonning buyuk kuchini his etishga, insonning haqiqiy "tirilishi" tashqi emas, ichki o'zgarishda ekanligini anglashga undaydi. Asarda ijtimoiy tengsizlik va adolatsizlik muammosi ham chuqur yoritilgan. Boylar dabdabada, kambag'allar esa azobda yashaydigan jamiyat tasviri — Tolstoyning axloqiy noroziligi va insonparvarlik qarashlarining ifodasidir. Muallif fikricha, inson o'z vijdoni bilan murosaga kelmaguncha, hech bir jamiyat adolatli bo'la olmaydi. Tolstoy uchun vijdon — bu insondagi ilohiy ovozdir. U insonni gunohdan qaytaruvchi, uni ichki poklik sari yetaklovchi yagona kuchdir. Nehludovning Katusha taqdiri orqali o'zini anglash jarayoni bu fikrni yanada yorqinroq namoyon etadi. U nafaqat Katushadan, balki o'z o'tmishidan kechish orqali o'zini kechiradi. Shu orqali u insoniylikning eng yuksak bosqichiga — vijdon bilan totuvlik holatiga erishadi. Lev Tolstoyning "Tirilish" romani inson ruhiyati, vijdon va ma'naviyat haqidagi eng chuqur falsafiy asarlardan biridir. U o'quvchini poklanish va kechirimning asl ma'nosiga yetaklaydi. Nehludov obrazi orqali muallif insonning eng katta yutug'i — bu o'z vijdoniga quloq solish va uni sof tutish ekanligini isbotlaydi. Asar bizga shuni

o'rgatadiki, haqiqiy tirilish — bu jismoniy emas, balki ruhiy jarayon; inson o'z vijdoni bilan yuzlashgan paytda, u chin ma'noda yashay boshlaydi. Tolstoy bu g'oyani badiiy va falsafiy jihatdan shunchalik teran ifodalaganki, "Tirilish" bugungi kunda ham inson qalbini uyg'otuvchi, adolat va ezgulik sari chorlovchi buyuk asar sifatida o'z ahamiyatini yo'qotmagan.

Asarning yana bir muhim jihati shundaki, Tolstoy o'z qahramonlari orqali jamiyatdagi axloqiy inqirozga chuqur nazar tashlaydi. Nehludovning ichki o'zgarishi aslida butun jamiyat uchun bir model sifatida tasvirlanadi. Muallif fikriga ko'ra, insonning o'z ustida ishlashi, vijdonini uyg'otishi, adolat yo'lida kurashishi – jamiyat islohoti uchun asosiy kuchdir. Romandagi sud jarayonlari, qamoqxona hayoti, mahbuslarning taqdiri orqali Tolstoy ijtimoiy tizimning naqadar nosog'lom va adolatsiz ekanligini fosh qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Tolstoy, L.N. Tirilish. Moskva: Xudojestvennaya literatura, 1983.
2. Karimov, A. Rus adabiyotining buyuk namoyandalari. Toshkent: Fan, 2005.
3. G'afurov, M. Lev Tolstoy ijodining falsafiy asoslari. Toshkent: Yozuvchi, 2011.
4. Tolstoy, L.N. Resurrection (English translation). London: Penguin Classics, 2009